

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจาก สุदारตน์ เสรีวัฒน์ ศึกษาวิจัย "วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕" แล้ว ปรากฏว่าไม่มีผู้ใดศึกษาเรื่องสั้นไทยสืบต่อจากช่วงเวลาดังกล่าว ในขณะที่การศึกษาริชาวิทยทางด้านนวนิยายเป็นไปอย่างต่อเนื่องมากกว่า ดังเช่น มีการศึกษาริชาวิทย "ประวัติการประพันธ์นวนิยายไทย ตั้งแต่สมัยเริ่มแรกจนถึง พ.ศ. ๒๔๗๕" โดย สุพรรณิ วราทร "พัฒนาการของนวนิยายไทย พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๐๐ : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายกับสังคม" โดย ตรัสศิลป์ บุญจร "ทัศนคติทางสังคมไทยในนวนิยายไทยสมัยรัชกาลที่ ๗" โดย เอมอร นิรัฐราช และ "วิเคราะห์นวนิยายขนาดสั้นของ ไม้ เมืองเดิม" โดย เพ็ญแข วัฒนสุนทร เป็นต้น ผู้วิจัยคิดว่าการศึกษาเรื่องสั้นไทยหลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ น่าสนใจและอาจจะ เป็นประโยชน์ต่อ วงวรรณกรรมไทยบ้าง ทั้งในแง่แสดงให้เห็นลักษณะ เฉพาะและพัฒนาการของ เรื่องสั้นไทยหลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่เนื่องจากเรื่องสั้นไทยหลัง พ.ศ. ๒๔๗๕ มีเป็นจำนวนมาก ทำให้ผู้วิจัยต้องจำกัด ช่วงเวลาและประเด็นที่จะศึกษาเรื่องสั้นดังกล่าว โดยจำกัดช่วงเวลาเพียงระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕ ถึง ๒๔๘๔ ซึ่งเป็นปีที่ไทยเริ่มเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้การออกหนังสือพิมพ์หรือวารสารต่าง ๆ ตกอยู่ในภาวะชะงักงัน เนื่องจากกระตาศขาดแคลน และในช่วงที่มีการประกาศ นโยบายรัฐนิยม พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งสร้างผลกระทบต่อวัฒนธรรมของคนในชาติ อันหมายรวมถึง วัฒนธรรมทางด้านภาษาและวรรณกรรมด้วย ส่วนการจำกัดประเด็นที่จะมีศึกษาเรื่องสั้นไทยนั้น ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิดเพียงกลุ่มเดียว เพื่อศึกษาริเคราะห์ รายละเอียดของลักษณะแนวคิดและกลวิธีการแสดงแนวคิดใน เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔ อย่างชัดเจน. แม้ว่าผลการวิจัยอาจจะไม่สามารถให้ข้อสรุปในเชิงวิวัฒนาการของเรื่องสั้นไทยในช่วง เวลาดังกล่าวได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ แต่ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า การศึกษาริชาวิทยครั้งนี้จะให้ประโยชน์บ้าง ในด้านการศึกษาแนวคิดและกลวิธีการแสดงแนวคิด อันเป็นลักษณะเด่นของเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด การสะท้อนให้เห็นความสนใจร่วมสมัย และปัญหาสังคมซึ่งแพร่หลายอยู่ในสมัยนั้น รวมทั้งอาจจะเป็นประโยชน์ในการช่วยหาข้อสรุปเกี่ยวกับ ศิลปะการประพันธ์ เรื่องสั้นไทยสมัยดังกล่าวด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาลักษณะของ เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ซึ่งตีพิมพ์ในวารสาร และหนังสือพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔
๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะของแนวคิดและกลวิธีการแสดงแนวคิดของ เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์ ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากเรื่องสั้นไทยที่ตีพิมพ์ในช่วง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔ มีเป็นจำนวนมากดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงจำกัดขอบเขตของการวิจัยอยู่เฉพาะ " เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔" โดยจะศึกษาทั้งลักษณะของแนวคิดและกลวิธีการแสดงแนวคิดในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิดในช่วงเวลาดังกล่าว

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑. สํารวจเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิดซึ่งตีพิมพ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔
๒. ศึกษาเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔ ทั้งในด้านลักษณะของแนวคิดและกลวิธีการประพันธ์
๓. สรุปลักษณะของแนวคิดและกลวิธีการประพันธ์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นการสำรวจเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔
๒. ได้ศึกษาลักษณะของแนวคิดและกลวิธีการประพันธ์ในเรื่องสั้นไทยประเภทมุ่ง เสนอแนวคิด ซึ่งตีพิมพ์ในวารสารและหนังสือพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมไทยทั้งในแง่ประวัติ เรื่องสั้นไทย และศิลปการประพันธ์ เรื่องสั้นไทย

การลำดับหัวข้อในวิทยานิพนธ์

การลำดับหัวข้อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย เริ่มด้วยตัวอักษรแล้วตามด้วยตัว เลขสลับกันไป โดยเพิ่มวงเล็บเดี่ยว) และวงเล็บคู่ () ลดหลั่นความสำคัญของหัวข้อตามลำดับดังนี้

ก.

๑.

ก)

๑)

(ก)

(๑)

ข้อตกลงเบื้องต้น

คำว่า "แนวคิด" "เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิด" "ระหว่างการดำเนินเรื่อง" และ "ตอนดำเนินเรื่อง" ผู้วิจัยใช้ความหมายต่อไปนี้

"แนวคิด" หมายถึง ข้อคิดสำคัญของเรื่อง ซึ่งผู้เขียนต้องการเสนอต่อผู้อ่าน แนวคิดนี้มีบทบาทหรือหน้าที่เป็นการแกนหลักและมีอิทธิพลต่อการกำหนดลักษณะของโครงเรื่อง ตัวละคร และรายละเอียดต่าง ๆ ภายในเรื่อง

"เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิด" หมายถึง เรื่องสั้นไทยซึ่งมีแนวคิด เป็นองค์ประกอบสำคัญสูงสุดและเป็นศูนย์รวมความสนใจของเรื่อง

"ระหว่างการดำเนินเรื่อง" หมายถึง ช่วงตอนตั้งแต่เริ่มเรื่องจนถึงจบเรื่อง

"ตอนดำเนินเรื่อง" (complication) หมายถึงช่วงระหว่างตอนเริ่มเรื่อง (exposition) และตอนจบเรื่อง (denoument) ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการสร้างไม่ขัดแย้งและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความยุ่งยาก น่าสงสัยและชวนติดตาม